

Veniu, adorem-lo!

Nadal és un temps en què tots aquests successos sorprenents de Betlem ens impulsen a replantejar les nostres motivacions últimes. Jesús, Maria i Josep ens conviden a adorar sense descans Jesús Nen, indefens i necessitat de les nostres cures.

22/12/2023

En entrar a l'estadi de futbol d'una ciutat anglesa, els aficionats són rebuts per una gran escultura de dos soldats, cadascun amb uniforme

diferent, que estrenyen les mans per sobre d'una pilota. L'escena representa un esdeveniment esdevingut durant la Primera Guerra Mundial, conegut com «La treva de Nadal». S'explica que, la nit de Nadal del 1914, es va produir un alto el foc espontani a les trinxeres que separaven els dos exèrcits. Un bàndol va fer senyals a l'altre, convidant-lo a viure una nit de pau, precisament en aquella data que commemorava el naixement de Jesús. La iniciativa va ser ben rebuda: es van reunir militars dels dos bàndols, van intercanviar senzills regals, van cantar nadales, es van fer alguna foto de grup i fins i tot van jugar un partit de futbol.

Una de les nadales que tots recorden haver escoltat o entonat aquella nit és el cèlebre *Adeste fideles*, composició del segle XVIII, pel que sembla d'un músic anglès. El fet que el cant original fos en llatí va facilitar

que el poguessin entonar persones
que no compartien idioma,
acompanyats per algunes gaïtes.
Aquesta nadala, ara coneguda arreu
del món, convida els qui canten i
escolten a unir-se al grup que
acudeix a Betlem —pastors, àngels,
mags— per adorar Jesús nadó.
«Nadal. —Canten: *venite, venite...*—
Anem-hi, que Ell ja és nat. I, després
de contemplar la cura que Maria i
Josep tenen de l'Infant, goso suggerir-
te: mira'l una altra vegada, mira'l
sense descans»^[1].

Què és el que adorem

La invitació a adorar, a assumir una
disposició d'humilitat i de submissió
total davant d'una altra persona —
més si es tracta d'un Nen que amb
prou feines balbucejia— ha passat a
ser, per a molta gent, alguna cosa
estranya o fins i tot problemàtica. En
la mesura que l'autonomia personal
es presenta com el dret i el valor

moral suprem, posar així la nostra vida a les mans d'algú pot semblar un símptoma de feblesa o superstició, una cosa potser més pròpia d'altre temps.

En realitat, només Déu és digne d'adoració: només a Ell es deu la màxima reverència. D'alguna manera, però, l'adoració és sempre una realitat connatural a qualsevol persona humana, tingui fe o no. Així, un estableix alguna cosa o algú com la raó última per la qual fa totes les altres coses. «Què és un Déu en el pla existencial? —es preguntava el papa Francesc—. És això que és al centre de la pròpia vida i del que depèn el que es fa i es pensa. Es pot créixer en una família nominalment cristiana però centrada, en realitat, en punts de referència externs a l'Evangelí. L'ésser humà no viu sense no centrar-se en res. És així que el món ofereix el 'supermercat' dels ídols,

que poden ser objectes, imatges, idees, càrrecs»^[2].

Des d'aquest punt de vista, tant els creients com els qui veuen en l'adoració una cosa del passat poden redescobrir alguna cosa del camí que porta cap a Betlem. Per emprendre-ho, potser podem començar per preguntar-nos: Quina és la raó per la qual faig el que estic fent? Què és el que em mou a fer això i no una altra cosa? En reflexionar així, hom identificarà en un primer moment algunes motivacions; i darrere d'elles, estirant el fil, en descobrirà d'altres de menys evidents. Però fins i tot aquestes motivacions més subtils poden remetre al seu torn a altres de més profundes. Per això cal continuar preguntant-se fins a arribar al nostre criteri últim d'acció: allò que considerem irrenunciable, intocable, i que guia les nostres decisions; allò que, en definitiva,

adorem, perquè li sotmetem tota la resta.

Podem emportar-nos llavors la sorpresa de descobrir que, amb més o menys freqüència, les nostres decisions no apunten al Déu a qui confessem sinó potser a altres fins inconfessats, com poden ser el prestigi personal, la seguretat material, la preservació d'una determinada situació o la simple comoditat. Tot això fins i tot es pot trobar barrejat amb elements en part relacionats amb la fe, com la recerca d'un assossec espiritual o la tranquil·litat que dona fer allò que un creu que ha de fer. Però potser, al cap i a la fi, fins aquest tipus de motius ens manté lluny del vertigen que ha vingut a portar al món aquest Nen que és Déu.

La invitació que entonem tantes vegades durant els dies de Nadal —«Veniu, adorem-lo!»— ve

precisament a interrogar-nos en profunditat sobre les raons per les quals vivim. Veniu tots a deixar-vos interpel·lar per aquesta paradoxa de veure el Nounat, qui va fer néixer el cel i la terra. Veniu tots a contemplar com no pot articular paraula qui, amb la seva paraula, va crear tot allò que existeix. «M'arriba al fons de l'ànima contemplar Jesús acabat de néixer a Betlem —confessava sant Josepmaria—: un nen indefens, inerme, incapaç d'oferir resistència. Déu es lliurà en mans dels homes»^[3]. Nadal és un temps en què tots aquests successos sorprenents de Betlem ens impulsen a replantejar les nostres motivacions últimes. Jesús, Maria i Josep —i juntament amb ells, tots els sants—, ens conviden sempre a qüestionar les nostres seguretats, les nostres petites o grans «adoracions» particulars, per poder encaminar el nostre cor cap a l'única estrella que ens indica on és el Salvador.

Seguir l'estrella amb un cor sincer

«Després que Jesús va néixer a Betlem de Judea, en temps del rei Herodes, vingueren uns savis d'Orient i, en arribar a Jerusalem, preguntaven: —On és el rei dels jueus que ha nascut? Hem vist sortir a l'Orient la seva estrella i venim a adorar-lo» (Mt 2, 1-2). Els mags s'uneixen al *venite, adoremus*. Han deixat les seguretats conegudes per posar-se a la recerca de la font a què remet la seva set d'adoració.

Endevinaven a les seves vides un centre de gravetat que n'orientava les decisions, però no havien aconseguit delinear-lo amb claredat. Ara, arribant a Betlem, senten al cor un batec diferent, que els anuncia que ja són a prop de descobrir-ho. Sant Josepmaria veia en aquesta recerca dels mags l'experiència de la vocació cristiana: el reconeixement d'un anhel que només pot ser omplert per Déu, el descobriment

d'allò que veritablement mereix ser adorat. Com ells, «també ens hem adonat que de mica en mica se'ns encenia una nova resplendor a l'ànima: el desig de ser plenament cristians; si em permeteu l'expressió, l'afany de prendre'ns Déu seriosament» ^[4] .

Benet XVI els anomenava «homes de cor inquiet» ^[5] . Aquesta és la característica constant de l'ànima que, enmig de la fragilitat del món, cerca el Crist. Als seus cors, com en els nostres, segurament vibrava una enyorança similar a la del salmista: «Només en Déu reposa la meua ànima, d'ell em ve la salvació. Només ell és la roca que em salva, el meu castell de refugi: mai no cauré» (*Sl* 62, 2). És la situació del pelegrí, molt diferent de la del rodamon, que no sap què vol ni on va. El pelegrí és un caminant sempre a la recerca, sempre amb la nostàlgia d'estimar més Déu, des del matí fins a la nit.

«Només ell és la roca que em salva, el castell on em trobo segur» (Sl 62, 7). Aquest desig del veritable Déu està inscrit en tots els homes i dones de la terra, cristians i no cristians, i és el que manté els uns i els altres en camí. Per això, a la pregària eucarística quarta el sacerdot demana a Déu Pare que se'n recordi d'aquells pels qui s'ofereix el sacrifici del Crist, «tots aquells que et busquen amb cor sincer» ^[6].

Els reis mags, explica Benet XVI, «potser eren homes doctes que tenien un gran coneixement dels astres i probablement també disposaven d'una formació filosòfica. Però no només volien saber moltes coses. Volien saber sobretot allò que és essencial. Volien saber com es pot esdevenir persona humana. I per això volien saber si Déu existia, on és i com és; si ell es preocupa de nosaltres i com podem trobar-ho. No volien només saber: volien

reconèixer la veritat sobre nosaltres, sobre Déu i el món. El seu pelegrinatge exterior era expressió del seu estar interiorment en camí, del pelegrinatge interior dels seus cors. Eren homes que buscaven Déu i, en definitiva, estaven en camí cap a Ell. Eren cercadors de Déu»^[7].

Seguir l'estrella de Betlem és en realitat una tasca que dura tota la vida. La tasca de buscar el pessebre amagat a la nostra vida quotidiana pot resultar de vegades fatigosa, perquè suposa no aturar-se en estances que semblen més còmodes en les quals, no obstant això, Jesús no hi és. Així que la meta val tots els esforços: «L'alegria que tingueren en veure l'estrella va ser immensa. Van entrar a la casa, veieren el nen amb Maria, la seva mare, es prostraren a terra i el van adorar. Després van obrir les seves arquetes i li oferiren presents: or, encens i mirra» (*Mt 2, 10-11*). Aquell dia, la vida d'aquests

savis va canviar per sempre. Perquè, al cap i a la fi, «tot depèn que a la nostra vida hi hagi o no adoració. Sempre que adorem, passa alguna cosa en nosaltres i al voltant de nosaltres. Les coses es redrecen de nou. Entrem a la veritat. La mirada es torna aguda. Moltes coses que ens aclaparaven, desapareixen»^[8].

Deixar que Déu sigui Déu

Al llarg del camí no ens trobarem només l'estrella que ens guia cap a Jesús: ens creuarem també amb un gran nombre de llums artificials, múltiples sucedanis que busquen enganyar-nos, reclamar la nostra adoració i, al cap i a la fi, empresonar la nostra llibertat. Són els falsos ídols de què ens parla el Catecisme de l'Església: «La idolatria no es refereix únicament als falsos cultes del paganisme. És una temptació constant de la fe. Consisteix a divinitzar allò que no és Déu»^[9].

Tots, també els cristians, podem caure en la idolatria una vegada i una altra, cada vegada que posem alguna cosa o algú, almenys parcialment, al lloc de Déu. Aquests falsos ídols es constitueixen llavors en «formes d'opressió i de llibertats aparents, que en realitat són cadenes que esclavitzen»^[10]. Es tracta d'un desplaçament de Déu que no se sol donar habitualment de manera cridanera i escandalosa, sinó que es cola discretament al nostre cor, com l'heura s'introdueix de mica en mica en una paret, fins que amenaça d'esfondrar-la.

Cada matí en despertar-se, sant Josepmaria es postrava a terra i repetia la paraula «*serviam!*», «et serviré!». Molts n'hem après aquest gest, que expressa el desig, renovat cada dia, de no distreure's amb falses adoracions; d'inclinar-se cada dia només davant de Déu. És un gest d'adoració; i, per això mateix, un gest

de llibertat, un gest que ens allibera de la possibilitat d'estacionar-nos en petits ídols, disfressats fins i tot de les millors aparences i intencions.

«L'adoració és llibertat que prové de les arrels de la llibertat veritable: de la llibertat d'un mateix. Pel que és “salvació”, “felicitat”, o, com diu Joan, “alegria”. I ahora, disponibilitat total, entrega i servei, tal com Déu m'estima»^[11].

També diàriament, sant Josepmaria repetia, en l'acció de gràcies després de celebrar l'Eucaristia, aquesta petició del salmista: *Non nobis, Domine, non nobis; sed nomini tuo da gloriam!* (Sl 115, 1). Empetitiríem aquesta oració si penséssim que el que s'expressa aquí és una mera renúncia a la glòria en general, com si fos una cosa dolenta per a nosaltres. De fet, el cristià espera en la promesa de viure a la glòria de Déu; de manera que, més que una renúncia, es tracta d'una *redimensió*:

la petició del salmista assumeix que la glòria humana, sense la glòria de Déu, és sempre massa petita, com ho és qualsevol ídol davant de Déu. La glòria merament humana acaba per revelar-se com una caricatura trista: l'ànsia per voler abans de res estar contents dels nostres èxits o percebre l'admiració dels altres, l'autosatisfacció de la glòria humana, és ben poca cosa... perquè Déu no hi és.

* * *

Jesús Nen, indefens i necessitat de tot, arriba per desemmascarar una vegada i una altra tots els nostres ídols, que no veuen, ni parlen, ni senten (cf. Sl 115, 5-6). Els dies de Nadal són una invitació per emprendre novament el camí cap a aquesta casa improvisada, però plena de llum i de calor, que és la gruta de Betlem. Allà ens passarem «davant de la llibertat d'un Déu que,

per pur amor, decideix anorrear-se
prenent carn com la nostra»^[12].

Andrés Cárdenas

^[1] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 549.

^[2] Francesc, *Audiència general*, 1-VIII-2018.

^[3] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 113.

^[4] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 32.

^[5] Benet XVI, *Homilia a l'Epifania del Senyor*, 6-I-2013.

^[6] *Missal Romà*, Pregària Eucarística IV.

^[7] Benet XVI, *Homilia a l'Epifania del Senyor*, 6-I-2013.

[8] R. Guardini, *Dominio de Dios y libertad del hombre*, Madrid; Guadarrama, 1963, p. 30.

[9] *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 2113.

[10] F. Ocáriz, *Carta pastoral*, 9-I-2018, n. 1.

[11] J. Ratzinger, «Hacer oración en nuestro tiempo», en *Palabra en la Iglesia*, Salamanca, Sígueme, 1976

[12] F. Ocáriz, *Carta pastoral*, 9-I-2018, n. 1.